І чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь . . .

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 46. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го БЕРЕЗНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 10, 1960 No. 46. VOL. LXVII.

НІКСОН І КЕННЕДІ — ПЕРЕМОЖНІ У ПРАВИБОРАХ В ГЕМПШИРІ

Конкорд, Н. Г. — Віце-президент Ричард Ніксон, як єдиний кандидат Республіканської партії, що не мав ніякого суперника, і сенатор Джон Ф. Кеннеді, що його суперником був фабрикант із Шикаго Пол Фішер, вийшли переможцями у президентських правиборах в стейті Ню Гемпшир, що відбулись в минулий вівторок 8 березня ц. р. За неповними ще вислідами Ричард Ніксон, як республіканський кандидат на президента ЗДА, дістав кругло 50.000 голосів, а сен. Дж. Ф. Кеннеді, як демократичний кандидат, кругло 44.000. Коло півтори тисячі голосів впало на республіканського губернатора Ню Йорку Нелсона Рокефеллера. Демократ Фішер зібрав поверх 4.000 голосів. Вівтіркові вибори в Ню Гемпширі стосувались також делегатів на крайові партійні конвенції, які призначатимуть офіційних кандидатів партій на президента і віце-президента країни. Обрано 14 делегатів Республіканської партії — всі вони є прихильниками Р. Ніксона, — та 20 делегатів Демократичної партії — всі вони підтримують Дж. Кеннеді. У перших коментарях з приводу тих вівтіркових виборів звертають увагу, що скількість голосів, що їх дістав Ніксон, буде — в остаточному підрахунку — більша, ніж та, що їх зібрав в 1956 році през. Айзенгавер. Він мав тоді в Ню Гемпширі 56.464 голосів. Зате тодішній демократичний кандидат сен. Естес Кіфовер дістав був 21.701 голос, себто заледви половину того, що тепер осягнув Джон Кеннеді. Відношення сил між голосами Республіканської і Демократичної партії змінилось теж у некористь республіканців, дармащо Ню Гемпшир — це традиційно республіканський стейт. Так напр. в окрузі Конкорду Кеннеді дістав тепер на 300% більше голосів, аніж їх дістав був демократичний кандидат в 1956 р., сен. Кіфовер. Вибори в Ню Гемпшир — перші президентські правибори в З'єдинених Державах — викликують завжди особливу увагу, бо вони — за загальною опінією — є ніби виразником настроїв цілої країни. Цим разом саме напередодні Гемпширських виборів загострилась тамошня виборча атмосфера у зв'язку з публічним закидом, що його тамошній губернатор Леслі Повелл зробив під адресою сен. Кеннеді: Кеннеді ніби є „м'який" супроти комунізму. Повелл є прихильником Ніксона, проте сам Ніксон негайно заперечив закид губернатора Повелла та виступив в обороні свого демократичного противника Кеннеді. Віце-президент Ніксон не вів особисто ніякої кампанії на терені Ню Гемпширу, коли тим часом Кеннеді веде від тижнів завзяту кампанію на терені цілої Америки. Віце-президент Ніксон вважає, що Кеннеді дістане легко номінацію від своєї партії на президентського кандидата. Найближчі правибори відбудуться в Вісканзіні.

Сенат голосуватиме над припиненням обструкції

Вашингтон. — 8-го березня провідники того бльоку, який підтримує законопроєкт про охорону громадських прав, сенатор - демократ Линдон Б. Джансон і сенатор - республіканець Еверетт МекКінлі Дірксен мусіли погодитися на те, щоб відкликати цілоденні засідання Сенату, бо двопартійна коаліція домагається, щоб відбулося голосування над внеском про припинення обструкції, яку ведуть від 29. лютого південні демократи проти ухвалення цього закону. Таким способом ця двопартійна коаліція відобрала ініціятиву від свого сенатського проводу. Цю коаліцію очолюють сенатор - демократ Пол Г. Даглес і сенатор-республіканець Джекоб К. Джевітс. Згідно з сенатським регуляміном на домагання 16-х сенаторів повинно до двох днів після внесення петиції відбутися голосування про обмеження довготи виголошуваних в Сенаті промов. Коли за таким внеском заявиться більшість присутніх сенаторів, тоді мусить бути припинена обструкція в Сенаті при помочі довгих промов, бо промови будуть обмежені до такого часу, як проєктується у внеску. Петицію підписав 31 сенатор, її підтримують обидві партії. Але в політичних колах не вірять, щоб цей внесок дістав більшість двох третіх голосів, бо і сен. Джансон і сен. Дірксен заявили, що вони голосуватимуть проти, бо не бажають покищо обмежувати промов опозиції. Голосування буде в четвер, 10-го березня, а до того часу не буде 24-годинних сесій Сенату.

Американці врятували на Тихому океані 4-ох совєтських вояків

Вашингтон. — Американський військовий літак з літаконосця „Кірсердж" зауважив на хвилях Тихого океану за 1,000 миль на північний захід від острова Мідвей, човен з чотирма людьми. Це був пошкоджений совєтський висадний човен довжиною 50 стіп, який належав до совєтської воєнної фльоти, що переводила маневри біля Курільських островів. Сильні вітри загнали той човен на широке море, віддаливши його на понад 1,000 миль від решти совєтських кораблів. Чотири совєтські вояки, які були в тому човні, перебували на морських хвилях вже від 49 днів. Споживаючи надзвичайно ощадно запаси харчів, вони вже вичерпали їх і мали вже лише три м'ясні консерви, шматок хліба та трохи води, наловленої з дощу. Вони були до краю виснажені, голодні, обдерті, але здорові. Вони бачили на обрії три проїжджаючі кораблі, але не мали сиґнальних знаків, якими звернулиб на себе увагу. Високі хвилі закривали їх перед отими кораблями. Найстарший з отих совєтських вояків мав 22 роки.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Айзенгавер** прибула 7. березня до лікувально - косметичного заведення Елізабет Арден Ченс коло Фініксу в Арізоні, де буде два тижні. Це вже третій її побут в цьому заведенні, де є дієтичні харчі, легкі фізичні вправи, пливання, сонячні купелі, різні гри та звичайний відпочинок. З панею Айзенгавер є ще її сестра пані Гордон Мур, жінка головного поштмайстра пані Соммерфілд і вдова по Джані Фостерові Доллесові.

● **Департамент пошти** видав дві марки для відзначення 110-их народин першого президента Чехословаччини Томи Масарика, які припадали 7-го березня. Ці марки мають вартість по 4 і 8 центів, і в першому дні їх продано поважну скількість.

● **В Голлівуді**, Каліфорнія застрайкували фільмові актори 7-ох більших кінових компаній, внаслідок чого коло 9,000 осіб є без праці. Страйкують актори зі студій Метро - Голдвин - Меєр; Твентієт Сенчері — Фокс, Ворнер Бродерс, Колумбія, Парамавнт, Волт Дісні і Аллайд Артістс. Передбачають довгий страйк. Цікаві люди хотіли збирати автографи і довідатися, які актори будуть пікетувати в першому дні страйку, але розчарувалися, бо пікетування не буде.

МИ МАЄМО ВСІ ПРИЧИНИ БУТИ ГОРДИМИ НА НАШЕ УКРАЇНСЬКЕ ПОХОДЖЕННЯ — СТВЕРДІМО ЦЕ ПІД ЧАС ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ В КВІТНІ ЦЬОГО РОКУ!

Починаючи з 1-го квітня, понад 160,000 осіб, в цьому 120,000 жінок, застукають до кожної хати і кожного мешкання, списуючи всіх мешканців З'єдинених Держав Америки в загальному переписі населення, що його кожних десять років переводить Федеральне Переписне Бюро при Департаменті Торгівлі. Між запитами, що включені в переписний листок та на які треба відповісти, є чотири запити, що відносяться до національного походження та матірної мови кожної особи і її батьків. Запит P8 — де ви народжені, запит P9 — якою мовою говорено у вашім домі, заки ви прибули до ЗДА, запит P10 — в якій країні народився ваш батько, і запит P11 — в якій країні народилась ваша мати. Ці чотири запити дають нагоду ствердити національне походження однаково, як самих переселенців, так і народжених в Америці їхніх дітей. Директор Переписного Бюра п. Роберт Б. Бруджес, у відповідь на інтерпеляцію голови УККомітету ствердив виразно і недвозначно, що переписувачі населення матимуть доручення вписувати Україну як країну походження та українську мову, як матірню мову у переписних листках для всіх, хто того бажатиме. Тому важливе, щоб кожний імігрант з етнографічної України, без уваги до якої держави належала та частина української землі, в якій він народився, подавав власне Україну, як країну свого народження та українську мову, як матірню мову. Зокрема важливе, щоб українське походження батьків стверджували в переписних листках народжені в Америці діти українських переселенців. Ми маємо всі причини пишатися нашим українським походженням і кожний з нас та кожне з наших дітей повинні це ствердити під час перепису населення. Формальне визнання української національности Федеральним Бюром Перепису є нашим великим досягненням і його треба якнайповніше використати. Наша преса, всі наші організації і установи та, головно, кожний із свідомих громадян повинен включитися в найширшу освідомлюючу акцію, щоб кожна особа українського роду ствердила це в переписному листку. Зокрема батьки народжених в Америці дітей повинні подбати, щоб їхні діти правильно вписали Україну, як країну народження своїх батьків, та українську мову, як їхню матірню мову.

Other—Write in:
(For example: Son-in-law, mother, uncle, cousin, etc.

P8. Where was this person born?
(If born in hospital, give residence of mother, not location of hospital)
If born in the United States, write name of State.
If born outside the United States, write name of country, U.S. possession, etc. Use international boundaries as now recognized by the U.S Distinguish Northern Ireland from Ireland (Eire). *Ukraine*
(State, foreign country, U.S. possession, etc.)

P9. If this person was born outside the U.S.—
What language was spoken in his home before he came to the United States? *Ukrainian*

P10. What country was his father born in?
United States ☐ OR *Ukraine*
(Name of foreign country; or Puerto Rico, Guam, etc.)

P11. What country was his mother born in?
United States ☐ OR *Ukraine*
(Name of foreign country; or Puerto Rico, Guam, etc.

P12. When did this person move into this house (or apartment)?
(Check date of last move)

Фотокопія частини переписного листка, що його використовуватиметься під час перепису населення З'єдинених Держав у квітні цього року та яка відноситься до національного походження громадянина або його батьків. Особи, що народились в будь-якій частині української землі і приїхали до Америки, повинні виповнити всі ці запити так, як показано на фотознімці. Натомість особи, що народились в Америці, але їхні батьки походять з України, в запиті P8 повинні вписати стейт, в якому вони народились, а запити P9, P10 і P11 виповнити так, як показано на цій фотознімці.

Ми вже довший час перебуваємо в „третій світовій війні" — твердить ракетний фахівець

Вашингтон. — Колишній віце - президент фірми „Конвейр", яка продукує далекосяжну ракету „Атлас", Томас Дж. Ленфіє, мол., зрезигнував із своєї 60,000-долярової посади щоб мати вільну руку в критикуванні уряду за занедбання оборони країни. Він зізнавав в Науковій і Астронавтичній Комісії в Палаті Репрезентантів і заявив, що уряд ЗДА повинен видати ще додаткові 4 більйони долярів на оборону, щоб не програти третьої війни, в „якій ми вже довший час знаходимося". Він казав дослівно: „Можна сказати, що цієї зими моя країна може бути в стадії програвання третьої світової війни". ЗДА вже програють третю світову війну тому, що: 1) Ми не маємо далекосяглих ракет і не маємо такої сили, щоб не допустити до ворожої аґресії на меншу скалю. 2) Не маємо вистачальної і вчасної програми в ділянці космічних просторів. 3) Немає в нас зрозуміння цього факту, що ми вже довший час знаходимось в стані війни. Він втердить, що ЗДА всі свої змагання обмежують до того, щоб не допустити до вибуху війни, розбудувавши сильну збройну силу, але ми не виграли досі навіть цієї частини війни, каже Ленфіє, бо ворог випередив нас в продукції далекострільних балістичних ракет.

Між ЗДА й Болгарією нав'язано знову дипломатичні взаємини

Софія. — До столиці Болгарії прибув в минулий понеділок новий американський посол Едвард Пейдж, професійний дипломат. Між ЗДА і Софією зірвано дипломатичні взаємини ще 21-го лютого 19550 р., себто десять років тому. Це було під час найбільшої нагінки в Совєтах і їх сателітних державах проти Югославії Тіта. У Болгарії повісили міністра внутрішніх справ Траїхо Костова під закидом затіяння із Тітом „державної зради", до якої болгарські комуністи під диктатом з Москви причепили також американську амбасаду у Москві. ЗДА на знак протесту проти такої нечуваної поведінки зірвали з Болгарією дипломатичні взаємини. Згодом, після смерти Сталіна і його „розвінчання" Хрущовим — реабілітовано Костова та перепрошено Америку за безпідставне оскарження її амбасади. Американська амбасада у Софії матиме тільки 17 осіб всього дипломатичного і канцелярійного персоналу. Її відкриття припізнилось внаслідок труднощів дістати відповідний будинок у Софії та помешкання для службовиків. Американська колонія в Софії збільшиться також на 10 жінок і 11 дітей, що виїздять туди. Болгарським послом у Вашингтоні призначений Петро Ютов. Едвард Пейдж служив за останньої війни в американській амбасаді в Москві, а в останньому часі був генеральним консулем ЗДА у Мюнхені.

"СВОБОДА" ПОЧАЛА ВИСИЛКУ ПОВІСТИ І. СМОЛІЯ "У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї"

Минулої п'ятниці, 4-го березня, В-во „Свобода" і Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку влаштували вечір зустрічі з Автором і його книжкою з нагоди появи нової повісти Івана Смолія: „У зеленому Підгір'ї". Темою повісти, що частинами була друкована у фейлетонах „Свободи", є бурхливі події на Бойківщині в українських Карпатах під час першої большевицької окупації західньо-українських земель на початку другої світової війни в 1939-му році. Літературознавці рекомендували В-ву „Свободи" видання тієї книжки не тільки з уваги на її високу мистецьку вартість, але й як одне з найбільш вдалих літературних віддзеркалень людських характері в у найскладніших життєвих обставинах. Книжка, що має 190 сторінок друку, появилася у модерному технічному оформленні, з кольоровою обгорткою („сорочкою") обкладинки. Малюнок на обгортку, що показана на фотографії побіч, приготовив артист-маляр Олександер Климко, перша виставка праць якого відбудеться в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в часі від 20-го березня до 3-го квітня ц. р. Видавництво „Свобода", що випуском повісти „У зеленому Підгір'ї" плянує започаткувати відновлення своєї живішої видавничої активности, саме тепер висилає цю книжку усім тим, що замовили її в передплаті. Тому, що тираж книжки обмежений, тільки ті можуть мати певність, що її одержать, хто поспішиться із замовленням. Книжка, не зважаючи на поважні кошти друку, коштує тільки $2.50 і її можна замовити в книгарні „Свободи", пишучи на адресу: "SVOBODA," P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Фоторепродукція обгортки повісти Ів. Смолія „У зеленому Підгір'ї". Обгортка надрукована в трьох кольорах: зеленому, жовтому і чорному.

Кастро „ображений" не приймає до відома американського протесту

Гавана. — Куба відкинула американський протест проти оскарження, що його зробив був її прем'єр Фідель Кастро під адресою ЗДА, наче б Америка була відповідальна за вибух на французькому кораблі, що привіз до Гавани транспорт амуніції. Кубинський міністер закордонних справ Рауль Роа в окремій ноті, що її вручив американському шарже д'афер Данієлеві Бреддокові, арґументував відкинення американського протесту з уваги на його „образливий" для Куби тон. У цій кубинській ноті кажеться, що державний секретар Крістіян Гертер прийняв „аґресивний тон" супроти кубинського шарже д'афер д-ра Енріка Патерсона, якому Гертер передав американський протест. Куба тепер домагається в своїй ноті „абсолютного респекту". Американський шарже д'афер в Гаван пішов до міністра закордонних справ Рауля Роа в товаристві першого секретаря амбасади. Вони вийшли відтіль в 20 хвилин пізніше і відмовилися від будь-якої заяви. В газетних коментарях стверджується дальше загострення взаємин між ЗДА і Кубою. В американських газетах появилась вістка, що Фідель Кастро, зайшовши своїми провокаційними промовами і заявами під адресою ЗДА в сліпий кут, підготовляє зірвання дипломатичних взаємин з З'єдиненими Державами, сподіваючись, що у тому випадку він дістане всебічну підтримку від Совєтів.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ПІДТВЕРДЖУЄ ПОЛІТИКУ ОБОРОНИ ЗАХІДНЬОЇ ГЕМІСФЕРИ

Вашингтон. — У промові, виголошеній в рямцях радіових і телевізійних передач у вівторок дня 8 березня ц. р., през. Айзенгавер зробив підсумки своєї поїздки до чотирьох держав Південної Америки, відбутої наприкінці лютого і в перших днях березня ц. р. і накреслив напрямні політики З'єдинених Держав у відношенні до країн Південної Америки. В усіх країнах, де він гостював під час своєї поїздки, населення вітало його ентузіястично, даючи цим доказ не тільки дружнього ставлення цих їхніх країн до З'єдинених Держав Америки, але й теж заявляючи цим свою пошану і подив для них. Деякі вийнятки з цього загального ставлення були тільки спорадичними випадками, що їх не можна узагальнювати. Основними у свідомості Президента залишилися два враження: перше, що народи Південної Америки так же само віддані глибоко принципам свободи, людської гідности, рівности і справедливого миру, як і американська нація, і друге, що кожна із 20 південно-американських країн у великій мірі індивідуалістична і має свої специфічні проблеми й ідеї щодо свого майбутнього політичного і господарського розвитку. До недоліків у взаєминах між ЗДА і Південноамериканськими країнами Президент зарахував недостатню поінформованість американців про південноамериканські справи і проблеми і, з другого боку деяке незрозуміння, що з ним ставляться південноамериканські народи до американців і до американської політики. Закликаючи американців ознайомлюватися з життям Південної Америки і з установами та традиціями її народів, през. Айзенгавер з'ясував у дальшому основні принципи і напрямні американської політики у відношенні до Південної Америки. Основним і вирішним був і залишається принцип, встановлений у підписаному в Ріо де Жанейро 1947 року договорі, що атака на одну з американських республік буде зустрінута як атака на всіх, і власне цей принцип, на думку Президента, дає можливість південноамериканським державам зменшувати видатки на озброєння і використовувати заощадження для пожвавлення економічного розвитку. Дальшим принципом у взаєминах країн Західньої Гемісфери є засада невтрявання у внутрішні справи заприязнених республік і тому теж ті чи інші суспільні реформи в них не можуть бути приводом для будь-якої інтервенції. В дальшому З'єдинені Держави Америки відкидають з відразою усі форми тиранських режимів, чи то лівих чи правих, і кожну спробу встановити такий режим в якійсь із південноамериканських республік, чи то з допомогою зовнішньої підтримки чи внутрішніх підривних акцій ЗДА трактуватимуть як порушення політики невтрявання і вимагатимуть у таких випадках відповідної протиакції збоку Організації Американських Держав. Якщо ж іде про економічну підтримку, то З'єдинені Держави даватимуть її країнам Південної Америки в межах своїх можливостей і міжнародних зобов'язань, керуючись тим, що економічний розвиток південноамериканських країн є найкращим гарантом їхньої незалежности і їхнього майбутнього розвитку.

Хрущов пропонує знищення всіх складів атомової зброї

Москва. — Хрущов зробив ще одну демагогічну й неповажну пропозицію — знищення всіх складів атомової зброї, накопиченої у світі. Про те, яка міжнародна контроля ґарантувала б, що склади дійсно знищені, він не сказав ані слова. Свою пропозицію він зробив в одногодинній розмові з посадником міста Сан Франсіско Джорджом Крістофером, який від 25 лютого ц. р. перебуває в Совєтах, як турист, разом з своєю дружиною. При розмові Крістофера з Хрущовим були приявні також Анастас Мікоян і Фрол Козлов. Хрущов був надзвичайно „сердечний" супроти свого американського гостя, прославляючи гостинність, яку він, Хрущов, дізнав був у Сан Франсіско. Він протиставив ту гостинність „неприємним переживанням", що їх зазнав був в Лос Анджелесі. Хрущов заявив, що він пропонуватиме, щоб друга з черги „конференція на вершинах" відбулась в Сан Франсіско та пропонував підписати спеціяльну умову про культурну виміну між Сан Франсіско і Москвою.

Гаммершилд хоче дістати фонд для допомоги африканським державам

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд звернеться до найближчої Генеральної Асамблеї з внеском на створення окремого фонду, що стояв би в його, Гаммершилда, диспозиції та ціллю якого було б несення негайної допомоги новоствореним африканським державам. Первісна програма обмежувалась би до 55 мільйонів долярів. Крім цього, Гаммершилд плянує вислати своїх окремих репрезентантів до різних новоповсталих країн в Африці. В останніх трьох роках державну самостійність дістали Ґана, Ґвінея і Камерун. У цьому році дістануть її ще французьке Того, Нігерія і Сомалія. Майже кожна з тих держав постає з неполадними кордонними проблемами, внутрішніми устроєвими спорами, з браком достатнього адміністраційного персоналу та величезними економічними труднощами.

У СВІТІ

● **Коли полк. К. Е. Джірґенс у Західній Німеччині** робив перегляд підлеглої йому військової частини, його 9-річний синок, одягнений у військову уніформу поручника, йшов за батьком і робив завваги щодо окремих вояків. Внаслідок зголошеної з приводу цього деякими вояками скарги, командування військ ЗДА в Німеччині повело слідство, а батько хлопчини, що не здавав собі справи з поважних наслідків свого дітвацького вчинку, заявив, що щось подібне більше не повториться.

● **У Вестмінстерському соборі у Лондоні** 2,000 осіб взяло участь у жалібній Богослужбі за княжну Маунтбеттен, тітку князя Філіппа Единбурзького, чоловіка королеви, та дружини теперішнього шефа англійського генерального штабу. Княжна Маунтбеттен їздила до південно-східньої Азії, як представниця англійського Червоного Хреста і несподівано померла на удар серця на Північному Борнео в Індонезії.

● **Оксфордський університет в Англії** дістав у дарунку від американського багатія, Пола Меллона, сина колишнього американського секретаря фінансів і амбасадора в Англії, — 835 книжок і 11 рукописів, що були колись книгозбірнею англійського філософа Лока з 17-го сторіччя. Університетські власті, повідомляючи про цей факт, підкреслили свою тим більшу вдячність, що Меллон був вихованцем не Оксфордського університету, а „суперницького" Кембриджського.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J. Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Охорона для Хрущова в Парижі

За два тижні перед першою офіційною візитою Нікіти Хрущова в Парижі тамошня поліція повела дуже оригінальні заходи безпеки: почала масово придержувати й вивозити далеко поза Париж, а то й поза територію континентальної Франції передусім еміґрантів із підбитих большевиками країн, а далі взагалі видатніших чужинців-антикомуністів. Ця акція французької поліції сформувалася на підставі довгого й багатого досвіду. Париж — віддавна центр політичних еміґрантів. Перед першою світовою війною це були здебільша російські революціонери. Відвідини російського царя в Парижі були гаслом для поліції — виловити й тимчасово „унерухомити" якнайбільше число земляків „високого гостя", які залюбки користувались такими методами політичної дискусії, як револьвер і бомба. Але й після повалення царату Франція мала прикрий досвід з „своїми" чужинцями. 25 травня 1926 р., жидівсько-російський еміґрант, комуністичний аґент, застрелив на вулиці Парижу голову Директорії УНР, Головного Отамана Симона Петлюру. 6-го травня 1932 року російський еміґрант убив президента Французької Республіки Поля Думера. 25-го липня 1934 р. болгарський еміґрант вбив у Марселі одним махом юґославського короля Александра 1-го і французького міністра закордонних справ Жана Люї Барту, який супроводив короля. Цей список можна було б продовжувати. Для французької державної влади він тим клопітливіший, що у французькому судочинстві зобов'язує традицією освячений закон, що лава присяжних найбільш поблажливо ставиться до вбивників, які, як на мотив свого вчинку, покликуються на політику або любов.

По справедливості, годі дивуватися французькій поліції, що вона придумує всякі можливі способи, щоб забезпечитись проти прикрих несподіванок у зв'язку з приїздом Нікіти Хрущова. У ЗДА громадяни, недавні іміґранти, не стріляють і не кидають бомб на політичних противників, що приїжджають як гості: вони носять транспаренти і, щонайвище, користуються як зброєю помідорами і гнилими яйцями. А все ж пригадаймо, яким муром оточувала американська поліція особу Нікіти, щоб охоронити його від стику з колишніми його жертвами. Французи роблять це оригінальніше: вони вивозять державним коштом еміґрантів до туристичних готелів на Корсиці та на острівцях у Каналі Ля Манш, оплачують їм примусовий побут і ґарантують, що ніхто з них не втратить праці внаслідок такої примусової відсутности. Це коштуватиме Франції додаткових півтораста тисяч долярів.

Очевидно, що таке позбавлювання коло тисячі осіб їхньої особистої свободи та по суті карання їх за те, що вони є жертвами большевицького режиму, мусить обурювати всіх, що мають бодай примітивне почуття справедливости. І тому дуже слушною була заява одного французького сенатора, що куди краще було б вивезти Хрущова на Корсику, ніж вивозити туди кругло тисячу чесних і льояльних супроти Франції громадян.

Ювілейна конференція молоді

П'ятдесят років тому, в 1909 році, за ініціятивою тодішнього президента ЗДА Теодора Рузвелта відбулася у Вашингтоні Конференція Білого Дому в справах дітей і молоді. В цій конференції, присвяченій актуальним проблемам життя і виховання молоді, взяли тоді участь представники молоді і виховних кіл ЗДА, як теж обсерватори з інших країн світу. Конференція пройшла з повним успіхом, і з того часу встановився звичай відбувати такі конференції кожних десять років. Цьогорічна конференція буде вже шостою з черги, і, з огляду на 50-річчя, яке минуло від часу відбуття першої, також і ювілейною.

В цьогорічній конференції, що відбудеться в днях 27-го березня до 2-го квітня ц. р., передбачена участь яких 7,000 делеґатів не тільки із ЗДА, але й інших держав світу, репрезентантів молоді у віці від 16 до 21 років, як теж представників товариств, організацій та установ, що займаються вихованням молоді. Пленарні сесії конференції проходитимуть в авдиторії Мериленського університету і в Арсеналі Національної Ґвардії, а праця окремих секцій і комісій — у 80 різних будинках. Темою розгляду і дискусій на пленарних і комісійних сесіях будуть усі проблеми духового і фізичного життя молоді, зокрема питання сучасних кризових явищ поміж молоддю і шукання можливостей для їх розв'язки і полагоди.

Більшість поміж делеґатами творитимуть, як і в минулому, американці, але цього року братимуть участь в ній, як повноправні учасники, а не тільки як обсерватори, делеґації молоді з інших країн світу, в тому числі й „репрезентанти" совєтської молоді. Саме ця обставина може бути причиною деяких сумнівів щодо доцільности й успішности такої конференції разом із представниками Совєтського Союзу й інших комуністичних країн. Висиланих бо комуністичними режимами закордон „делеґацій" і „репрезентацій" не можна ні в якому випадку вважати виразниками справжніх настроїв, думок і змагань молоді поневолених цими режимами народів. Всі ці „делеґації" всюди і в кожному випадку виступали й виступають як експоненти своїх тоталітарних урядів і тому також під час Конференції Білого Дому вони докладуть усіх зусиль для того, щоб дезінформувати опінію американської молоді щодо справжніх цілей міжнародного комунізму і справжнього становища молоді в країнах комуністичного бльоку, використають конференційні трибуни для поширення комуністичної пропаганди і підготовлювання ґрунту для здійснення підривної роботи. Тих, хто мав би приїхати, як представники молоді уярмлених Москвою країн, не можна ставити поруч з представниками молоді вільних країн, бо ж вони не мають нічого спільного з ідеологією і з діяльністю вільної молоді, тієї, що має повне право і кожночасну можливість не тільки слухати, але й протиставитися, не тільки вірити і змагати до чогось, але й сумніватися та шукати. Комуністичній молоді ці права і можливості відібрані, і тому участь совєтських і сателітних „представників" може стати для вільного світу таким самим обманом і розчаруванням, як, наприклад, участь совєтських удержавлених спортовців в Олімпійських Іґрищах.

Звичайно, вільний розгляд актуальних і пекучих життьових проблем молоді міг би мати деякий вплив навіть і на найбільш індоктринованих совєтських учасників конференції. Але Совєти, як це доказують останні з'їзди компартій і пленуми компартійних центральних комітетів, з цією загрозою рахуються і тому ж виберуть і пришлють таких „представників молоді", які не тільки пройшли відповідний вишкіл, але й мають досвід у комуністичній підривній діяльності на міжнародному терені.

АЙЗЕНГАВЕР В АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Короткі відвідини Президента Айзенгавера в Арґентині закінчилися. Тривали вони всього три дні — з 26 по 28 лютого, і пройшли, не зважаючи на деякі побоювання, без неприємних випадків. А побоюватися таких випадків можна було: від т. зв. соціялістів, що за кілька днів до приїзду Айзенгавера спалили прилюдно прапор ЗДА, до націоналістів, від народніх радикалів („популістів") до деяких секторів пероністів — різні опозиційні до уряду Фрондізі групи провадили завзяту кампанію проти відвідин Президента ЗДА, що — як вони слушно цим разом вважали — мали зміцнити становище арґентинського уряду. За яких 10 годин до приїзду Айзенгавера відбулося кілька терористичних актів — вибухнуло кілька підложених заздалегідь бомб, але, на щастя, без великих наслідків...

І все ж, коли президент Айзенгавер ступив на арґентинську землю, хвиля народного ентузіязму, що залила вулиці столиці, була така імпозантна, що опозиціонери потонули в ній безслідно. Обраховують, що понад мільйон арґентинців вийшло у Буеносі Айресі зустрічати Айзенгавера з вигуками „Хай живи Айк!", „Ми любимо Айка!" І хоч ці „мільйонові обрахунки" може й трохи перебільшені, нема сумніву, що Буенос Айрес, а потім і Мар де Плята, зустріли президента ЗДА дійсно ентузіястично. Зрештою, про це широко повідомили все американське громадянство, в тому числі й читачів „Свободи" телеграфічні аґенції.

Варто, натомість, зупинитися трохи над промовою президента Айзенгавера, яку він виголосив у Конґресі Арґентинської Нації, оскільки в ній знаходимо деякі моменти, що можуть цікавити спеціяльно й українських читачів. Промову цю було розраховано — за офіційною, наперед оповіщеною, програмою — на 12 хвилин, включно з перекладом на арґентинську мову. Однак тривала вона (з перекладом) 35 хвилин. Промовляв Айк дуже добре — голос звучав у нього свіжо й бадьоро. У деяких місцях він давав відповідні голосові підкреслення, що робили належне враження. На жаль, розхвалений перед тим особистий перекладач президента, полковник Вернон Волтер, не був на висоті свого призначення, обнижуючи в своєму перекладі патос промовця.

Змістом промови Айзенгавера, — поза необхідними вказівками на потребу арґентинсько-американського зближення, — був справедливий мир, до якого змагають ЗДА, „мир у свободі". „Я підкреслюю, — говорив Президент, — що ми шукаємо миру, але лише зі свободою. Коли б народи мали охоту відмовитися від свободи і від людської гідности, вони могли б бути легко, без жадних труднощів, мати той мир... — мир, в якому одна тільки держава панувала б над усіма іншими націями. Чінґіз-хан, Тамерлян, Александер Великий (македонський), Наполеон, Гітлер та інші намагалися накинути цей тип миру. Але народи завжди повставали проти цих фальшивих і еґоїстичних доктрин. Ми не хочемо накиненого згори миру. Ми хочемо миру співпраці, в якому народи всіх країн мали б право на вільні вибори, право творити власні установи, жити згідно з власними концепціями і бути вільними від усякого зовнішнього натиску чи загрози. Оце наші, глибоко в нас закорінені і пристрасно підтримувані бажання, спільні народам ЗДА і Арґентини. Ми поділяємо це спільне бажання справедливого миру зі свободою, і, крім того, хочемо вірити, що знаряддя нищення будуть перероблені так, щоб вони служили виключно розбудовним цілям. Ці наші спільні жадання походять із нашого спільного спадку: наші дві країни звільнилися від европейських держав. Автори нашої Деклярації Незалежности проголосили, що „всі люди створені рівними, обдарованими від свого Творця непорушними правами, а між ними — життям, свободою і правом змагатися за щастя." В Арґентині Степан Ечеверія сказав: „Рівність і свобода... — це два бігуни демократії". В ЗДА Абрагам Линколн сказав, що демократичний уряд — це „уряд народу, для народу і з народом". В Арґентині Хуан Балтіста Альберді проголосив: „Загальна свобода — це тільки сума свободи всіх". Конституція ЗДА дуже уважно відділила законодавчу, виконавчу й судову владу. В Арґентині великий визвольних, Хозе де Сан Мартін, висловився: — „Нічого не варті чудові засади, якщо той, хто дає закон, одночасно його прикладає і судить".

Підкресливши, що свобода не повинна знаходити перешкоди ані в різницях мови, ані у віддалі, і що вона повинна мати міцні підвалини у взаємному порозумінні між націями, в політичній, господарській та культурній співпраці, президент Айзенгавер продовжував:

„На жаль, поки ще не знищено останню загрозу сили, мусить існувати також військова співпраця, бо ніяка нація, яка б вона не була могутня, не може сама охороняти свободу всіх. Натомість, об'єднані, нації, що люблять незалежність, можуть накопичити таку силу, що ніякий напасник не зможе порушити мир, не наражуючись на своє власне знищення. Чи може, проте, ця люта зовнішня загроза, що стоїть перед нами, накинути нам таке фізичне напруження, що могло б знищити чи пошкодити наш спадок? Можемо спільно відповісти з певністю: Ні! Я чув від декого, що в міру того, як якась країна розвиває свою техніку і науку, вона стає більш „матеріялістичною" і все менше користується добрами культури, що її дає життя. Певно, техніка і багатство людини повинні йти нога в ногу з її поступом. Та вже й тепер поступ науки — поскільки він дозволяє тріюмфувати над хворобами, зменшувати труднощі хатньої праці, вкорочувати години роботи і залишати вільні години на плекання мистецтва і на розваги, — не перешкоджає задовольняти духові жадання людини. Не було в історії більшого успіху, що так сприяв би розвиткові культури в світі, як винахід друкарні. Сучасні чудові досягнення техніки незвичайно прискорили комунікацію, так, що про подію, що сталася десь в далекому кутку Африки, вже за кілька хвилин знають в Буенос Айресі. Вони дозволяють нам за кілька годин переїздити з одного суходолу до другого. Внаслідок цих успіхів, що їх звуть „матеріялістичними", ми маємо можливість здобувати точну інформацію і більші знання в коротшому часі. Ці успіхи корисні нам для розвитку взаємного порозуміння між людьми, на якому ми можемо будувати нашу співпрацю межи націями, що люблять мир..."

І в дальших своїх промовах президент Айзенгавер настоював на необхідності знаходити щораз більше порозуміння між людьми і народами, підкреслюючи, що і його подорож до Південної Америки викликана власне цією необхідністю, бо „найбільша перешкода корисній і успішній співпраці це — брак глибокого й постійного розуміння й довір'я. Це — головна проблема в зусиллі збільшити взаємне розуміння між націями, це проблема кожного з громадян у вашій і моїй країнах, і кожний повинен допомагати її розв'язати..."

Є. О.

А. Заплітний

РОСІЙСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

(1)

Російська революція, як кожне суспільне явище, була вислідом дії різнородних і дуже складних чинників.

Першим таким чинником була організація влади в царській Росії. Це була типова східня деспотія, у якій вся влада належала цареві-самодержцеві.

Другим чинником була перестаріла суспільна структура в бувшій російській імперії. Громадянство складалося зі селянства, яке несло на своїх плечах всі державні тягарі, жило примітивно, в нужді, особливо в корінній Московщині. Поміщики давали державі старшин та урядовців, і за це мали великі господарські привілеї. Була ще невелика середня кляса та кількістю незначне робітництво.

Усі ці суспільні верстви не мали політичних прав, незайманости особи, свободи слова та віри.

Третім чинником був революційний рух. Активніші одиниці, які не мали змоги леґально змагатися за реалізацію своїх поглядів, мусіли йти в підпілля і ставати революціонерами. Цей рух виступив як поважна сила по програній війні з Японією, в 1905 р., і примусив царя Миколу II піти на політичні поступки, тобто покликати до життя Державну Думу як законний орган, хоча з дуже обмеженими правами.

Четвертим чинником був різнонаціональний склад російської імперії. Народи різних рас і культур, яких до неї включено голою збройною силою, сподівалися, що революція принесе їм також національне визволення.

П'ятим дуже важливим чинником стала перша світова війна. Хоча царська дипломатія докладала всіх зусиль, щоб викликати світовий конфлікт, фактично Росія не була до нього приготована. Російська армія програвала всі більші битви і відступала. Наприкінці 1916 р. мала вона шість мільйонів убитими та пораненими і втратила здібність до поважної офензивної чи дефензивної акції. Над імперією звисало вже мариво програної війни. Всі ці невдачі йшли на рахунок царату та його бездарної бюрократії. В додатку до всього цар Микола II і його дружина цариця Александра діяли так, щоб піддані втратили до них всяку повагу та віру в їхній здоровий розум.

Цар Микола II був людиною безініціятивною. Він не мав розуміння та відчування політичних процесів, які відбувалися в його державі. У всьому він слухався своєї дружини. Це не було б ще трагедією, якби цариця не стала безвільним знаряддям в руках такого неґідника, пияка та розпусника, яким був малограмотний мандрівний монах Григорій Распутін. Цариця була свято переконана, що тільки Распутін може втримати при житті її сина, престолонаслідника, маючи якусь магічну силу зупиняти його дуже небезпечні кровотечі. Всі свої домагання передавав цей неґідник цариці, а вона примушувала царя їх виконувати. Распутін став фактичним володарем Росії. Він висунув своїх фаворитів на міністеріяльні фотелі та на найважніші світські й духовні посади. Коли представники російської аристократії Распутіна вбили, його місце зайняв Протопопов, дуже незначна і навіть комічна фігура. Він здобув собі необмежене довір'я цариці, передаючи їй щодня телефоном свої видумані розмови з духом Распутіна.

Перед назріваючою революційною бурею стояв російський царат без морального лиця, безрадний і безсилий.

Не ліпше стояла справа з революційним рухом. По невдачі 1905 року почалася загальна депресія. Багато революціонерів зневірилося, деякі опинилися на Сибіру, а поважна частина, між ними й Ленін, виїхала чи витікала на еміґрацію. Коли Німеччина та її союзники виповіли війну Росії, московське населення та зрусифіковані групи в цілій імперії охопила патріотична гарячка. Зникли всі розбіжності. Затихли революційні голоси. Зі сторони дотеперішньої революційної опозиції не могла прийдешня революція сподіватися ані підтримки, ані проводу.

Крім царського двору та революціонерів на еміґрації, які потонули в безнадійних спорах про деякі твердження К. Маркса, всі інші відчували, що революція зближається і що вона є неминуча. Тільки ніхто не знав, звідкіля вона прийде і хто її розпічне.

Цар Микола не звертав зовсім уваги на остороги деяких членів династії та голови Державної Думи Родзянка, щоб призначити уряд, який мав би довір'я нації, бо кожної хвилі могла спалахнути революція. Зате Ленін заявив на викладі для молодих соціялістів у швайцарському Берні напередодні революції, що вона є питанням далекої будучности, що доля не дозво-

(Продовження на стор. 3-ій)

ВАЖЛИВІСТЬ АНТАРКТИКИ

У зв'язку з Міжнародним Геофізичним Роком уряд ЗДА зорганізував на Антарктиці обсерваційну стацію, яка стала тепер ідеальним місцем для дослідження лету сателітів. Кожну ракету, що летітиме понад Південною півкулею, може обсервувати і контролювати ця стація.

В другій половині 18-го віку, коли з англійських колоній народжувалися ЗДА як самостійна держава, віддаль від тих колоній до Антарктики була ніби ще більша, як до Місяця, а під цілким оглядом Антарктика була менше знана, як цей сателіт Землі, бо Місяць можна було бачити, а в існуванні Антарктики тоді ще сумнівалися.

Дехто може запитати, по що стільки шуму в зв'язку з тим далеким, холодним, непривітним, скелясто-льодовим континентом. Один лише погляд на мапу переконає нас, що в добі ракет і атома навіть цей негостинний район нашої Землі має величезну вартість. Північний бігун досліджений докладніше, бо він лежить ближче до заселеної землі. Скандинавія, частина Сибіру, Аляска, Ґренляндія та Ісляндія знаходяться на північ від 60-го ступня північної географічної ширини. На південь від 60-го ступня південної ширини знаходяться лише невеликі й майже незаселені частини Південної Америки, Африки, Австралії і Нової Зеляндії, а решта — це води. На півночі теплі морські течії злагіднюють температуру, а на півдні — холод, вічний сніг та крига.

Антарктика — це гори, покриті льодом. Скільки є там льоду, а скільки гір докладно невідомо. Однак стверджено, що тепер там менше льоду й снігу як було тисячу років тому. В деяких місцях на горах росте мох і лишай.

Але вартість цього мало досліджених континенту не в тому. Там є багаті мінеральні ресурси. В багатьох місцях знайдено там вугілля. Є манґанова та уранова руда і мідь. Члени Дослідного Комітету Антарктики (СКАР) вважають, що в тому районі є й інші підземні багатства. У водних рослинах Антарктики знайдено важливі для медицини антибіотики. В Мек Мурдо Савнді влаштовано біологічну лябораторію, де вивчають деякі віруси, що спричинюють епідемічні недуги, бо там легше ізолювати їх від інших збудників недуг.

Антарктика має велике значення для дослідження погоди, в першу чергу в Південній півкулі. Південний бігун — це найпевніше місце для різного роду обсервацій, бо там є твердий ґрунт, а на Північному бігуні плавка крига не дає певної опори для дослідників. Піврічна темінь, що триває протягом літа, ідеальний час на оглядання зір, що миготять, здається, просто над головою обсерватора.

Стація — сателіт, влаштована на висоті над Південним бігуном, зможе контролювати цілу Землю, яка буде під тією стацією кружляти. З того сателіта можна буде робити обсервації, потрібні для завбачення погоди, комунікації та інших цілей.

Співробітник „Ню Йорк Таймсу" Волтер Солліван каже, що „Південний бігун стане контрольним пунктом кружляння Землі, збиратиме дані про космічні простори, впродовж секунд обраховуватиме їх своїми машинами-автоматами і передаватиме світові для використання".

Петро Одарченко

ПАНАС МИРНИЙ І ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(3)

В основі всієї творчости Панаса Мирного була глибока, палка любов до свого народу, до рідної матері України: „Вся моя слава — Україна, — писав двадцятилітній юнак Панас у своєму щоденнику, — якби я їй добра хоч на мачину зробив, то б мені і була слава, я більшої не хочу. Якби я зміг показати безталанную долю життя людського, високую його душу, тепле серце, як вони є у мирі — то б моя слава була і надія моя справдилася"[12]).

„Краю мій! — писав Мирний. — Люблю я тебе вдень і вночі, вранці і ввечері і не знаю краю своєї любови"[13]).

Славетний Кобзар був дорогий Мирному насамперед „своєю гарячою любов'ю до рідного краю, своїм спочуванням до людського лиха та горя"; тим, що — як пише Мирний, — „усім своїм життям та кипучою силою творчого духу уславив на увесь широкий світ Рідний Край".[14] В своєму нарисі „Про життя Т. Г. Шевченка" Панас Мирний підкреслює велику любов Національного Пророка України до свого народу, своєї батьківщини і при цьому цитує відомі рядки Шевченкового вірша:

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу...

Дослідник творчости Панаса Мирного В. Євдокименко слушно зауважує з приводу цього: „Ці пристрасні патріотичні слова Шевченка в устах Мирного звучать, як його власні, — настільки вони відбивають патріотичні настрої і думки письменника."[16]

Панас Мирний, глибоко шануючи пам'ять свого Великого Вчителя, часто виступав з доповідями та промовами на ювілейних Шевченківських Святах (зокрема з приводу 32-х, 40-х, 47-х, 50-х роковин з дня смерти), а також в дні святкувань 100-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка. Коли російський уряд заборонив святкування цього ювілею, то Панас Мирний відгукнувся на цю заборону „Відозвою полтавців до киян з приводу святкування дня столітнього народження Т. Г. Шевченка". У цій відозві, що була гнівним протестом проти сваволі російського уряду, Панас Мирний писав: „Ніякі заборони йому не зашкодять, як не зашкодили і не зашкодять всякі лихі вчинки його невмирущій славі. Уклонімося з низьким поклоном перед його величною постаттю і в день його столітнього народження, коли нам заборонено цей день урочисто святкувати, — пом'янімо його в своєму серці незлим тихим словом.[17]

Панас Мирний закликав земляків, „у кого б'ється серце любов'ю до рідної мови, складати пожертви на збудування пам'ятника великому майстрові рідного слова". Мирний бачить найвище досягнення українського письменства в невмирущих творах Т. Г. Шевченка, геніяльного поета, що збагатив рідну мову, розвинув її і тим самим високо підніс угору український народ, бо, як зазначає Панас Мирний, — „найбільше усього славиться і шанується поміж людьми той народ, у якого його мова широко розвинута і збагачена творами всякого письменства".[18] Свою статтю „Про життя Тараса Шевченка" Панас Мирний починає такими словами: — „Найбільше і найдорожче добро в кожного народу — це його мова, бо вона не що інше, як жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, розум, дослід, почування". А свою статтю „Про мову" Панас Мирний починає цитатою, взятою з твору Шевченка:

Ну, що б, здавалося, слова...
Слова та голос — більш нічого.
А серце б'ється - ожива,
Як їх почує!..[19]

У цій статті Панас Мирний зазначає, що всі мови народів, поневолених царською Росією, мають право на самостійне існування і самостійний розвиток. „Ця стаття, — каже В. Євдокименко, — є виявом протесту Мирного проти русифікаторської політики царизму, зокрема на українців".[20]

З приводу ганебного царського указу 1876 року про заборону української мови Панас Мирний у листі до М. Старицького писав: „Дійшлося до того, що незатійна народня пісня не може бути виголошена з кону, ні одна п'єса не може бути виставлена в театрі, кращі ноти повинні друкуватися без слів пісні, учені вчинки, переклади з других мов зовсім заборонені, а самостійні твори — для їх вигадано разом дві цензури: що не доріже червоним карандашем свій цензор, то вичеркне ще чорнішим чорнилом головний цензор..."[21] Російським імперіялістам-русифікаторам, що під плащиком інтернаціоналізму хочуть звести різні мови до однієї — російської мови, Панас Мирний дав рішучу відсіч. Слідом за Шевченком, що марність ворожих зусиль вбити душу народну схарактеризував такими словами:

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля.
Не скує душі живої
І слова живого, —

Панас Мирний відповів ворогам, що вони не мають такої сили, щоб „усі мови звести докупи, виробити одну мову задля всіх людей, бо на ріжних краях землі ріжні враження, а через це і ріжні думки, ріжні почування у людей". І далі Панас Мирний розвиває свої погляди на мову такими словами: „Мені здається, що тим і наш світ красний, що він не однаковий, тим і земля наша хороша, що вона порита то горами високими, то долинами глибокими, то рослиною усякою. Зробіть так, щоб усе було рівно, як на долоні, щоб однакова рослина вкрила всю землю — пропала її краса! Ви занудитесь від тієї рівнини та одноманітності. Чого ж нам хочеться однакової задля всіх мови? Не тільки одежею, а й окрасою свого тіла одрізняються поміж собою люди, а ми хочемо, щоб вони усі балакали однією мовою. Мова така ж жива істота, як і народ, що її витворив, і коли він кине свою мову, то вже буде смерть задля його душі.[22] Так розумів Панас Мирний право на розвиток рідної мови, „живої схованки людського духу", право на її самостійне існування. Таких же поглядів додержувався і Великий Пророк України Т. Г. Шевченко. На дикі обвинувачення московських критиків, що він пише „мертвою", „штучною" мовою — Шевченко відповів, що він писав тією мовою, „що мати співала, як малого повивала, з малим розмовляла". Серце Великого Кобзаря „рвалося, сміялось, виливало мову, виливало, як уміло". У передмові до другого видання „Кобзаря" Шевченко радив українським письменникам глибоко вивчати життя свого народу і писати свої твори рідною мовою: „А на москалів не зважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму. У їх народ і слово, і у нас народ і слово".[23]

[12]) Панас Мирний. Твори. Том 5, стор. 341-342.

[13]) В. Ю. Євдокименко. Цит. Праця. стор. 138.

[14] Там же, сто. 139.

[16] Там же.

[17] Там же, стор. 134-135.

[18] Панас Мирний, Твори, Том 5, стор. 303.

[19] Там же, стор. 305.

[20] В. Ю. Євдокименко. Цит.

[21] М. П. Пивоваров. Цит. праця, стор. 224.

[22] Панас Мирний. Твори. Том 5, стор. 306-307.

[23] Цю передмову надруковано в І. томі творів Шевченка 1951 р., стор. 374-376.

Софія Наумович

УКРАЇНСЬКИЙ ПІКАССО

Цим порівнянням я не хочу ні принизити французьку малярську славу, ні переборщити похвали Любославові Гуцалюкові. Зрештою прізвище Пікасса беру виключно як поняття зухвалого новаторства, револяційности й революційности та — подобається нам це, чи ні, як зразок, в який задивлений увесь малярський світ у нашу епоху. Звичайно всього цього не можна прикласти до Гуцалюка й це дуже добре, — бо признаймося щиро, — що ми зовсім не бажаємо, щоб Гуцалюк став Пікассом у непереносному значенні. Зате ж гаряче бажаємо, щоб хтось із наших малярів виріс у світову величину, а найбільше даних на те має якраз Гуцалюк. Чому? Оце саме і намагатимуся доказати.

Здобувати теперішні успіхи прийшлося Гуцалюкові нелегко, але він, як ніхто інший уміє давати собі раду з труднощами. Щоправда має для цього багато даних: Передусім свою улюблену музу-дружину, яка не тільки не відтягає його від малярства, але своїм добрим впливом, — втримує його в постійній „творчій екстазі", — коли можна так банально висловитися. По-друге, — обидвоє Гуцалюки мають свої культурні й вирозумілі матері, які не тільки самі на себе заробляють, але, — коли треба, — завжди допоможуть молодому подружжю. Бо забезпечення матеріяльної сторінки в житті було необхідне тому малареві, кого поза його полотнами — світ Божий не обходить! І по-третє, — незвичайну працьовитість Гуцалюка можна прирівняти, — не біймося цих грізвищ! — до Бернара Бюфе, — хто, навіть здобувши славу й гроші, — працює з завзяттям фанатика над дальшими картинами, не цікавлячись нічим іншим і нудьгуючи на прийняттях. І врешті по-четверте, — відвага нашого маляра та віра в свої сили й успіх.

— Ти знаєш? — Я дістав першу нагороду! — так сказав Гуцалюк до своєї дружини перед закінченням Академії Купера, ще в Ню Йорку.

— Звідки ти про це знаєш?

— Так я собі вирахував, що з усіх студентів, я маю найбільше даних, щоб її дістати...

Чи ж не „зазнайство"? Так, але першу нагороду таки Гуцалюк дістав! Та в парі з цим і благословенна скромність: „Тепер треба їхати в Париж — далі вчитися!"

За кожним разом, коли Гуцалюки приїжджають у Париж, — вони займають невеличку кімнату в „Українському домі", якої задля „комфорту" не хотів би наймати ніякий американець, навіть українського походження, чи пак, — якраз українського походження! Але ця кімната має велику вартість для мистця: йому тільки зійти вниз, до колишньої „імпресової залі", яка має необхідне малареві горішнє світло й яка тепер перемінилася в ателіє. У цьому-то ателіє й пропадає Гуцалюк цілими днями, не зважаючи на холод і спеку, бо воно береже його перед „зовнішніми впливами", яких цей маляр „уявних кравидів" свідомо уникає.

— Чому ви вибрали таку дорогу галерію для першої виставки? - питали його люди.

— Бо я мушу продати декілька образів, щоб оплатити кошти виставки, — відповів мистець і... продав три картини, які повністю повернули кошти.

Гохштаплерство? Може, але кому не заімпонує одчайдушне ризиканство, що згодом виявляється добре обрахованим маневром?

— А чому ви цього року перейшли на „лівий бік" (рів гош) до „картіє латен"?

— Бо тільки там існує справжнє мистецтво! — знову зазнайськи відповів оцей „хлопчисько з волоссям у щітку", — і знову не помилився, бо після цієї виставки вибаглива французька критика зарахувала його до малярської еліти, а всі картини були викуплені ще перед виставкою...

Цікаво тепер, чому втішається Гуцалюк і признанням і продажжю своїх картин? — Щодо цього, то він може й несвідомий факту, що вибрав найкращий підхід так до паризьких снобів, як і до знавців мистецтва. Спершу він заімпонував парижанам на „рів друа" своєю „американською" оргією кольорів і форм, — безпредметним мистецтвом. А тоді, не задоволившись оцінкою снобів, — поглибив своє відчування мистецтва, наблизив його до найкращих традицій українського малярства княжої доби, створив свій власний стиль ідеалізації й ушляхетнювання. І чи ж дивуватися, що після всіх малярських страхіть, якими годують французьку публіку модерністи, зокрема ж понурий Бюфе, — ясні й осяяні радістю й добротою, картини Гуцалюка так припали до смаку й серця відвідувачам виставки? Що її викупили й перевезли до малярського центру Італії — Бергамо, де вона зараз знаходиться в галерії „Льоренцеллі" це теж не випадок, але цінна оцінка італійського смаку.

Італійський власник галерії, й тим самим знавець картин, неодинокий прихильник Гуцалюка. Ним особливо зацікавилася в Парижі Май Таміза, — дуже визначний і впливовий критик мистецтва дружина англійського дипломата. І цікаво, що вона в першу чергу запитала про національність маляря.

— Чи це таке важливе? — відрубав Гуцалюк.

— Безперечно! — відповіда дама. — У кожній творчості проявляється дух народу, до якого приналежний артист. Чи ви може вірите в „інтернаціональне мистецтво"? Такого ніколи не було й не буде... хоч дехто хоче затерти різниці, але їм це ніяк не вдасться. Невже ви, українець, можете малювати так, як Марк Шагал? Або він так, як ви? Ніколи!..

Май Таміза зустрічалася з Гуцалюком вже декілька разів, а востаннє відвідала отеїхнє славне „ателіє". Про ці відвідини написала вона в „Ревю парляментер" за травень 1959 у відділі „Вонжур, ле пентр", такий репортаж: —

„Париж є рішуче містом несподіванок, завжди нових. Коли я йшла відвідати Гуцалюка, який мешкає біля площі Доменіль, я думала, що знайду його в якійсь ультрамодерній будівлі, або в будинку між вісімдесятими й дев'ятдесятсотними роками. Зовсім не те! На вказаній адресі при вул. Тена я станула перед муром, просверленим хвірткою, кількома східцями ліворуч і приємним городчиком з деревами, квітками та з „усім і вся". Дім углибині праворуч зберіг відпечаток вісімнадцятого сторіччя... Я була дослівно „надута"!

— Нам тут так добре, — сказав мені молодий мистець, — що ми з дружиною вирішили не їхати на село, де було б абсолютно зайво, маючи городець сповнений сонця і фотель у тіні липи. Чого ж можна більше вимагати?

— Врешті, — сказала я йому, — ваша мрія сповнилася: ви влаштувалися в Парижі, сподіваюся, на довго...

— Ви знаєте, що це було моє найгарячіше бажання ще від моєї першої виставки, два роки тому. Повернувшись у Ню Йорк, я працював, прають небо й пшеничні лани. чуюся такий щасливий у Франції. Моє походження віднаходить багато подібностей у вашій країні. Я українець і нас уважають південними, майже середземно морськими. Наші національні кольори синьо-жовті, вони символізують небо й пшеничні лано.

— Де ви студіювали малярство?

— У Києві.*) Я завжди любив малювати й рисувати, але серіозно почав працювати тільки на 25-му році життя, емігрувавши до ЗДА. Я проживав у Ню Йорку впродовж восьми років і вважаю, що це мені вповні вистачає. Мені треба було заробляти на життя, то ж я мав там мало часу, щоб присвятити себе малярству, але я знав, що треба послухати порад і заохоти, які дістав я під час першої виставки. Я ще вагався, розгублювався, але мене прийняли з такою прихильністю, казали, що слід продовжувати, що моє малярство обіцююче, — що я набрався відваги й зразу ж, як тільки мав можливість, повернувся в цей Париж моїх мрій, де від восьми місяців приготував виставку. Тут теж чекав мене надзвичайний випадок: мені пощастило продати всі мої полотна...

— Ви зробили незвичайний поступ за два роки. Уже тоді ви мали добрі полотна, але вашій праці бракувало єдности, найкращими тоді були ваші пейзажі. Тепер знамениті є вже й мертві-природи, і навіть квіти. Білі рожі у вазі справді дуже гарні. Сьогодні ваші пейзажі менше кольорові. Ви дуже любите цю теплу, ясну сірість неба Іль де Франс, яка вас наснажує. Проте ваша фактура дуже модерна з невеличким впливом Карзу, хоч і вичувається солідність клясичних студій.

В ателіє я зауважила нариси (шкіци), з яких декілька, — досить викінчених актів вийшли дуже добре.

— Маю намір тепер опрацьовувати ню (акти), — сказав мистець, — вважаю себе вже доволі зрілим, щоб узятися за людську постать. Це захоплююче. Крім цього треба теж, щоб я вивчив французьку мову. Як бачите, я висловлююся всюди по-анлійськи, але вже даю собі трохи раду й сподіваюся незабаром стати справжнім парижанином".

Цей великий хлопчисько, несміливий, трохи дикий, з відкритим обличчям, просвіченим карими ніжними очима, з одвертим поглядом, — має яскраво позначену волю, він оптиміст й щастя повинно йому всміхатися.

Його молода дружина, біллява й вродлива, має одинаковий смак зі своїм чоловіком: обидвоє ходять по антикварнях і „товкучках" та купують то старе мальовило, то ослін, то фотель, то всілякі дрібнички, — все в дуже доброму тоні. Їхнє устаткування буде незабаром нетільки шармантне, але й особливе.

Хай же загроза збурення їхнього приємного „дому" пересувається на багато років, щоб могли вони ще довго мріяти під липами". (Май Таміза).

Репортаж Май Тамізи свідчить про те, що нашого Гуцалюка раді б критики зараховувати до „паризьких", а, як відомо, зі сорока тисяч малярів у Парижі, тільки одиниці попали в таку еліту. Одним із них напевно стане Гуцалюк.

Покупець, що закупив паризьку виставку Гуцалюка, не тільки перевіз її до Італії, але й запросив нашого мистця з дружиною на відкриття італійської виставки. І панство Гуцалюки мали б чудову прогульку й заслужений відпочинок, коли б не переслідувала їх думка, що треба, повернувшись у Париж, наспіх працювати, бо цих кілька картин, які вспів Гуцалюк намалювати в часі виставки, щоб не висіли самі „продані" — розкупили люди вмить. Більше того: посипалися нові замовлення, зокрема на паризькі мости. І довелося Гуцалюкові в гарячий, канікульний час, знову зашитися в своє ателіє. Що ж було йому робити? — „Ноблєс облїж!" — „Шляхетство зобов'язує".

*) Тут п. Таміза переплутала, бо говорилося про Львів і Київ, а їй, звичайно, більше відома назва Києва.

Увага! Увага!

ЗАХОДОМ

Окружної Ради Союзу Українок Америки

і

Українського Золотого Хреста

в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.

— відбудеться —

в неділю, дня 13-го березня 1960 р.

“СВЯТО ЖІНКИ-ГЕРОЇНІ“

В ПРОГРАМІ:

Святочна доповідь;
Виступ жін. квартету „ВЕРХОВИНА" з Торонто, Канада;
Сольо-спів співачки — п. ЛЮБИ НІМЦІВ;
Виступ артистки — п. ЛЮСІ БАРВІНОК-КАРАВІНЕВИЧ,
та місцевого жіночого хору.

Заля

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО КЛЮБУ

ПОЧАТОК — год. 4:00 по пол.

До численної участі запрошує Українське Громадянство міста Рочестер

КОМІТЕТ

В четвер минає 15 років з цього часу, коли то б. генерал поль. Армії Врецлав, разом із 9-сотками підпільного війська, знищив село ПАВЛИКОМА, пов. Перемишль, заселивши його польським населенням, змінив назву села на Врецлавіце, а

бл. п. 532 ОСОБИ

українського населення

СКЛАВ У СПІЛЬНУ МОГИЛУ.

В цю сумну річницю відправиться

ЗА ДУШІ ЖЕРТВ

БОГОСЛУЖЕННЯ З ПАНАХИДОЮ

в СУБОТУ, 12-го БЕРЕЗНЯ 1960 р.

в год. 8:30 ранку

в церкві св. Юра — при 7-ій вул. в Ню Йорку.

Я. ВАЦЯК

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

В Ню Йорку створено Комітет для відзначення 100-семестрів „Запоріжжя"

10 травня 1910 р. засновано в Чернівцях, Буковина, українську студентську організацію „Академічне Козацтво Запорожє", що відограло поважну ролю в національно-культурному житті за Австрії й Румунії в Буковинській Україні. Цю дату 50-річчя, чи Сто-семестровий ювілей ще літом 1959 р. порішено належно відзначити З'їздом Запорожців й науковою конференцією в НТШ, із передачею портрету почесного члена Запоріжжя проф. Степана Смаль-Стоцького до галерії образів НТШ, якого покійний був почесним членом. На пропозицію старшого Ради Батьків Запорожжя проф. Юліяна Завяйського 2 жовтня 1959 р. в приміщенні Українського Американського Інституту створено тимчасовий Ювілейний Комітет, який очолила Артимідія Джулинська Мариц, заступник мгр. Стефанія Жуковська - Циганюк, секретар — д-р Ол. Соколишин. На тій нараді намічено плян ювілею.

14 листопада 1959, після поминків по похоронах д-ра Олександра Вельничука, відбуто перше поширене засідання комітету, де крім уточнення реченця імпрез, порішено обрати остаточний Ювілейний Комітет. На нагоду не треба було довго ждати і 15 лютого ц. р., на Зустрічі Буковинців д-р Ол. Соколишин зібрав їх 15-ну на окрему нараду, де відчитав запропонований плян Ювілею, надісланий проф. Ю. Завянським. Після короткої дискусії порішено вибрати Ювілейний Комітет. Збори українських корпорантів, що складалися із Запорожжя, Чорноморя та Залізняка, всіх трьох існуючих в Чернівцях українських студентських організацій, одноголосно вибрали на голову адвоката Олександра Микитюка, на заступників п-ні мгр. Артемідію Джулинську-Мариц та мгр. Стефанію Жуковську - Циганюк, а на секретарів д-ра Ол. Соколишина та проф. Філарета Лумяновича. Одна з заступників буде сповняти ролю скарбника. Також створено інформаційну та програмову комісії, до останньої увійшли члени Братнього Козацтва Чорноморе в особі інж. Івана Жуковського та голови Буковинської Громади д-ра Івана М. Новосівського. На Почесного Голову Ювілейного Комітету одноголосно обрано останнього Старшого Ради Батьків Запорожжя проф. Юліяна Завянського. Порішено відбути Ювілей 28 та 29 травня 1960 р. в Ню Йорку з такою програмою: Субота 28-го травня вечером Запорізький Комерс в Народнім Домі з участю членів Братнього козацтва Чорноморе, Залізняка, студентських організацій ЗДА й Ню Йорку, представників центральних та місцевих організацій та родин Запоріжжя. В неділю 29-го травня Панахиди в наших церквах рано, а по обіді, год. 2 в приміщенні НТШ, Наукова сесія із доповідями проф. Юліяна Завянського про історію Запоріжжя та його ролю в національному житті Буковини, мгр. Вол. Гнідея про студентські організації Буковини, д-ра Івана М. Новосівського про вклад Стефана Смаль-Стоцького в національну працю Буковинської України та передача портрета Ст. Смаль-Стоцького до галерії образів НТШ. Подумано про спільну знимку та набуття студентських відзнак: шапки малинової та малиново-біло-золотої ленти, виставку матеріялів та про видання пропам'ятної публікації з історією Запоріжжя. Мета зустрічі — познайомлення українського світу із національним життям Буковинської України, невід'ємної частини Соборної України, на яку й до нині румунські імперіялісти виявляють часто свої претенсії. На комерсі заплановано прийняти ряд резолюцій із рішучим відкиненням тих безпідставних домагань румунів. Ювілейний Комітет вірить, що українське зорганізоване громадянство відповідно відгукнеться на те та своєю участю звеличає Ювілей тої студентської організації, яка була рушійним чинником в боротьбі Буковинської України проти її румунізації.

Д-р Ол. С.

РОСІЙСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лить йому дожити до цього моменту, і що може вони колись побачать її на власні очі.

Зима 1916—1917 рр. була дуже гостра. У великих містах бракувало хліба і палива. Заведено картки на хліб. Праця на фабриках тривала пересічно десять з половиною годин. Безнадійність дальшої війни, голод і холод виганяли робітників та бідніше населення на вулиці столиці.

Робітниці петроградських фабрик рішили відсвяткувати 8-го березня День Жінки демонстраційним походом через місто. Це їм вдалося. Сформувався досить великий похід. У його учасників не було ясної думки, проти кого і проти чого треба протестувати та демонструвати. Під такт маршу вони вигукували: „Хочемо хліба!" На другий день демонстрантів було більше. Ні поліція, ні військо їх не зачіпали. День 10-го березня був подібний до попередніх. 11-го березня демонстранти несли прапорці і кричали — „долой немку!" Кожний знав, що це йшло на адресу цариці, бо вона була з німецького роду. Цього дня відбулася перша сутичка демонстрантів з військом на терені, зайнятому Волинським полком, який складався майже виключно з українців. На команду старшин відкрити вогонь вояки піднесли кріси вгору; кулі полетіли в небесні простори. На другому відтинку інша військова частина послухала команди і стріляла в товпу. Були вбиті й поранені. Демонстранти розбіглися і почали нищити поліційні станиці, суди та тюрми. Вночі в різних місцях міста довго видно було вогні.

Все це були грізні знаки, але вони не становили ще безпосередньої загрози для влади. В Петрограді було 160,000 війська, якого вповні вистачало, щоб утихомирити двомільйонову беззбройну цивільну людність.

(Продовження буде)

Поїзд спричинив смерть прибраної матері і 7-ох дітей

Берлін, Коннектикат. — 57-річна прибрана мати пані Джан Віттакер відвозила автом 7-ро дітей до школи і коли приїхала до місця, де через шлях переїжджає залізниця, затрималася зі своїм автом, бо йшов тягаровий поїзд. Коли поїзд переїхав, вона пустилася своїм автом переїжджати залізничі рейки, але в тій хвилині над'їхав інший поїзд із протилежного боку до попереднього і так сильно вдарив в авто, що всі особи, які були в авті, згинули на місці, а їх речі і тіла розкинені були на віддаль 200 стіп. Пані Віттакер тримала в себе за оплатою бездомні сироти від 1946 року, і дуже добре ними опікувалася, заступаючи їм дійсну матір. Діти діставала від добродійних установ. В авті згинули, крім пані Віттакер ще діти у віці від 6 до 14 років. Чоловік пані Віттакер бачив цю катастрофу з вікон свого дому.

● Найвищий Суд ЗДА більшістю 6-ох до 3-ох голосів вирішив, що індіянське плем'я тускарора не має права до частини своєї території, на якій будується електрівню Ніягара як частину великого проєкту Водного шляху св. Лаврентія, який має коштувати ЗДА $720 мільйонів. Після рішення суду негайно в'їхали на спірний терен машини і трактори, що підготовляють ґрунт під електрівню і греблю.

УПРАВА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА
в ЗДА

повідомляє своїх членів
і все Українське Громадянство,
що дня 4. березня 1960 р., помер, на 71 році життя,
в Парижі у Франції,

проф. Олександер ШУЛЬГИН

Віце-президент Головної Ради НТШ, дійсний член НТШ, професор Українського Вільного Університету, визначний історик та відомий державно-політичний діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимось сумною вісткою
з Рідними, Приятелями, Знайомими та всіми з Нараєва,
що дня 5-го березня 1960 р., заосмотрений Найсвятішими Тайнами,
відійшов у Вічність, на 80-му році життя,
наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО,

бл. п. ДМИТРО КУЦІЙ

ПАНАХИДА буде відправлена в П'ЯТНИЦЮ, 11-го БЕРЕЗНЯ 1960 року, в год. 8:00 вечора, у похоронному заведенні Б. Коцюбинського, при вул. Franklin & Parrish у Филаделфії.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, 12-го БЕРЕЗНЯ 1960 р., в год. 9:00 ранку, з того ж заведення до церкви Непорочного Зачаття, при Franklin вулиці, а звідтам на цвинтар на Fox Chase.

Горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
ІВАННА МАЗУРОК — донька
СТЕПАН МАЗУРОК — зять
КАТЕРИНА — невістка на Україні
МИРОСЛАВА, ГАЛИНА, ТЕОДОЗІЙ,
МАРІЯ — внуки

ВІДОЗВА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА

ГРОМАДЯНИ!

Наближаються соті роковини смерти нашого всенаціонального Пророка і Патрона — Тараса Шевченка. Ці великі роковини буде зустрічати українська спільнота у вільному світі якнайбільш величавими і врочистими академіями, святочними засіданнями та науковими конференціями, що будуть пригадувати нам великий заповіт волі безсмертного Сина України і нашу відповідальність за ту важливу ролю і місію, що її має виконати українська спільнота поза межами Рідного Краю для здобуття волі своєму народові і для його об'єднання „в сім'ї вольній, новій".

Та щоб цей заповіт Великого Генія був вічно-живим і творчим для розсіяної по світу великої української спільноти, ми мусимо так, як це зробив Шевченко, на сторожі поставити живе і вічне слово, оцю єдину сьогодні зброю, якою ми можемо боронити святого заповіту Великого Шевченка і всенаціональної нашої Правди. Важливу ролю в цьому мусить відограти зокрема українська вільна наука, оцей єдиний, найбільш можливий в наших умовинах, і один з найосновніших засобів боротьби з московсько - большевицькою системою нищення всього нашого минулого, зокрема нашої історичної та культурної вартости в світі.

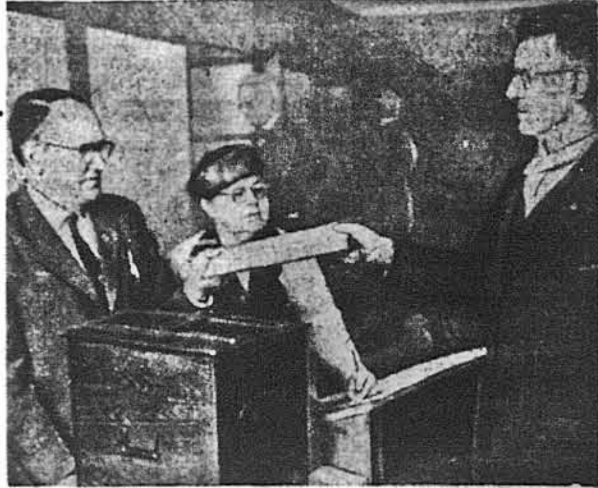
Місяць березень — місяць Шевченка — хай буде для нас кожного року місяцем української вільної науки і її голосом перед світом, голосом нашого національно-політичного і наукового передріпшенства, голосом, що ним промовляє вже 86-тий рік наша найстарша наукова установа — Наукове Товариство ім. Шевченка так, як цього вимагає від нас наш Патрон і Пророк — Тарас Шевченко. Тому, за згодою нашої найвищої суспільно - політичної установи — Українського Конгресового Комітету Америки — Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА звертається оцим до всіх наших установ і організацій та громадських комітетів для вшанування роковин Шевченка на місцях, з гарячим апелем: зазначувати це при влаштуванні своїх Шевченківських святкувань та звертати увагу усіх на факт, що тоді, коли наш нарід на Рідних Землях не всилі стануть в обороні своєї національної Правди і тієї істини, що її голосить наш Пророк, промовити перед світом мусимо ми, вільні громадяни Америки.

Тому в місяці березні, з нагоди святкувань Шевченка, весь чистий дохід з наших імпрез в честь Шевченка призначуймо Науковому Т-ву його Імени та доручім українській вільній науці під його патронатом проповідувати своїми творами ті його ідеї, що ними має жити весь український нарід усіх часів. Оборона національно - політичної волі народу вимагає завжди великих жертв і посвяти усього народу. Тому всі ми в місяці березні кожного року складаймо свої пожертви на фонди видань української вільної науки, на Наукове Товариство ім. Шевченка, як на один з найважливіших відтинків нашого національного фронту.

Наукове Товариство ім. Шевченка

Ню Йорк, в березні 1960.

ПРАВИБОРИ ПОЧАЛИСЯ

Громадянин Гаролд Гов із місцевости Бов у стейті Ню Гемпшир віддає свою виборчу картку. Голосування в стейті Ню Гемпшир є найпершими президентськими правиборами в усій країні.

ПОМЕР СЕНАТОР РИЧАРД НЮБЕРГЕР

Вашингтон. — 9-го березня ц. р. помер сенатор-демократ зі стейту Орегон Ричард Нюбергер, який вибраний був в 1955-ім році, і недавно заявив, що старатиметься про перевибір в цьому році, бо кінчається йому каденція. Він помер на параліч, два дні тому перейшов на лікування до шпиталю. Два роки тому він перейшов був успішну операцію післярака.

● В Конгресі 7-го березня конгресмен-демократ Кен Гехлер згадав 15-річчя від того дня, коли американські війська перейшли вперте ріку Райн, здобувши міст в Ремагені. Конгресмен Гехлер сказав, що це сталося завдяки „ініціятиві і відвазі американського вояка".

● Ню Йорк проєктує збудувати третій підводний тунель - водопровід попід ріку Гудсон, який має коштувати від 150 до 175 мільйонів долярів. Досі є два тунелі - водопроводи, які постачають по 1.49 більйона галонів води денно. В червні треба денно 1.47 більйона галонів води, але в зимових місяцях тільки 1.2 більйона.

В Англії судять колишнього старшину, шпигуна у користь Совєтів

Лондон. — У Лондоні почалось т. зване передсудове переслухання — за англійським судовим справуванням — 25-річного Антоні Мейнарда Врайта, який в грудні 1956 року втік до СССР через східню Німеччину, три роки перебув там і в грудні мин. року зголосився до американської амбасади в Москві з проханням, щоб перевести його репатріяцію до Англії. Як молодий старшина летунства, Антоні Врайт звернувся раз до англійського Т-ва культурних зв'язків з Совєтами, щоб воно подало нову інфорСриИ про державний Інститут Фотографії в Совєтах. Молодий Врайт цікавився фотографією іподало йому інформації до замаскованою установою совєтського шпигунства, порадили молодому англійському старшині переговорити цю справу з „фахівцем" Ніколаєм Соловієм. Той звербував англійця на совєтську шпигунську службу і вможливив йому переїзд до Східньої Німеччини та Москви, де Антоні Врайт діставав щотижневу платню та ще й учив англійської мови. Він зрадив Совєтам все, що знав і що спеціяльно для Совєтів довідався — про американські бази в Англії, про ловецькі літаки „Ястру6", про вишкіл англійських летунів та англійські ракетні бази. Совєти докладно випитували його навіть про суто персональні й родинні подробиці різних англійських військовиків. Врайт ступнево розчарувався у своїх большевицьких приятелях. Зокрема заболіло його, що вони не дозволили йому переїхати на постійне замешкання в Польщі, де йому сподобалось. Боячись звертатись до англійської амбасади, він звернувся до американців.

— 17-річний хлопець Денніс Вітні, заарештований на Флориді, признався до вбивства 6-х осіб, стріляючи їм в голову, бо „це логічно найкраще місце", куди треба стріляти. Він не виявив найменшого жалю і застрелив свої жертви, бо потребував гроші.

ПРОБЛЕМИ І ЗАДУМИ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

Успіх концертових виступів Української Капелі Бандуристів по країнах Европи не лише ствердив надзвичайність скарбів української національної культури, але й підкреслив особливу вартість капелі.

На тлі очевидних здобутків та потенційних можливостей Капелі Бандуристів зрозумілими є глибоке зацікавлення та турбовання широкого громадянства сучасним станом капелі та її плянами на майбутнє.

Як безпосередні співтворці та свідки недавнього тріюмфу бандуристи, може найболючіше переносять сьогоднішню вимушену перерву і труднощі дальшої праці.

Окрилені теплим прийняттям та ентузіязмом чужинецьких слухачів, бандуристи знову марнують свій талант по різних, часто фізично-виснажуючих, працях індустріяльного Дітройту.

Кожний день бездіяльности капелі — велика й непоправна втрата. Тому актуальною є необхідність переведення капелі на професійну базу. Це забезпечило б не лише її безперебійну діяльність, удосконалення та повноту мистецького виявлу, але й найголовніше — поставило б капелю на фінансово - незалежний ґрунт.

Відомо, що фінансові труднощі були і залишаються найголовнішою проблемою капелі. Годі сподіватися, щоб жертвенні та до самопосвяти віддані капелянии розв'язали „власні" труднощі силою і засобами самої Капелі Бандуристів. Подолати труднощі й проблеми капеля може і мусить спільно із великою і заможною українською громадою Північної Америки.

Із розмови з адміністратором капелі п. П. Гончаренком та повідомлення Товариства Приятелів Капелі Бандуристів, яке появилося на сторінках преси, довідуємося про пляни чергової поїздки капелі по більших містах ЗДА й Канади. Ця поїздка буде носити інший характер від попередніх. Склад капелі має бути значно посилений. З нею також виступатиме сильна танкова група. Проєкт афіші „Пісня й танок України" і спосіб комплетування цілости виступів дає підставу сподіватися чогось на зразок Ансамблю Української Пісні й Танку.

Концертові подорожі відбуватимуться під опікою американського імпресаріо з концертових бюр, як це було в Европі.

На цей раз турою будуть обхвачені також більші міста Британської Колюмбії, Каліфорнії та ряду південних стейтів, де капеля ще не концертувала. Назагал тура капелі організовується з розрахунком на чужинецьку публіку.

Концерти відбуватимуться в найкращих та найбільших залях міст, як наприклад у Філядельфії в „конвенційній" залі на 16 тисяч місць, у Торонто в „Мейпел Лів Гарден" на 12 тисяч місць, в Ню Йорку „Капітоль" на 15 тисяч місць і т. д.

Як бачимо — це має бути маніфестацією української культури на найширшу скалю. Організатор з Товариства Приятелів Капелі заявляє, що їхнім заміром є добитися такої висоти оцінки капелі, як це було в Европі.

Сам бюджет сучасної підготовки до тури говорить про великі її розмах. На підготування її буде потрібно коло 60 тисяч долярів, тоді як для попередніх поїздок по Північній Америці вистачало суми 20—25 тисяч долярів.

Зате доходова сторінка бюджету виказує близько 30 тисяч долярів надвишки по розрахунку зі всіма видатками. Доходів з попередніх поїздок вистачало лише на покриття видатків.

Річ зрозуміла, що Америка й Канада є країнами великих розмахів і в них діяти малими маштабами не поплачується.

Задум Товариства Приятелів Капелі Бандуристів треба привітати, як акцію одну і найбільш практичних та багато надійних у даний період на американському терені.

Треба сподіватися, що наше широке громадянство й організації привітають і підтримають ці, вийняткові ваги, зусилля.

О. Куленко

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

ЮТИКА, Н. Й. — Повідомляю всіх членів Відд. 484, ім. Т. Шевченка, що чергові Місячні Збори відбудуться в суботу, дня 12-го березня 1960 р., в год. 6:00 веч., в приміщенні церковної залі, — при 1108 Стейт вул. Запрошується членів прибути вчасно, щоб мати змогу послухати гуморесок визначних українських письменників пп. І. Керницького та М. Понеділка. Кожний член повинен вплатити членську премію до УНСоюзу на місячних Зборах, що відбуваються кожної другої суботи по першім, або в першій і другій неділі в місяці, по Службі Божій. Зазначую, що останні дві неділі в місяці, перебуватиму поза Ютикою, в характері союзового організатора, і тому не матиму нагоди побирати членських премій. — В. Запаранюк, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, відбудуться в суботу, 12-го березня 1960 р., в год. 8-ій веч., в домі „Сестер", під ч. 30 Іст 7 вул. На порядку нарад: перечитання протоколу, звіт фін. секретаря, Контр. Комісії, перечитання кореспонденції й біжучі справи. Перед Зборами можна вплачувати членські вкладки. — І. Малець, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. — Б-во св. Михаїла, Відд. 142, повідомляє всіх своїх членів, що Квартальні Збори відбудуться в суботу, 12-го березня 1960, в 8-ій год. веч., в залі УНДому — 214 Fulton St. Управа Відділу просить про найчисленнішу участь. — М. Маркович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Управа Т-ва „Дністер", Відд. 361, повідомляє, що Місячні Збори членів Т-ва відбудуться в суботу, 12-го березня 1960 р., в год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Аве. "А". — д-р В. Вишиваний, пр.; Р. Крупка, секр.; П. Кучма, фін. секр.; В. Левицький, кас.

Оплачуйте членам Українського Народного Союзу, в тім самим і співвласниками 22-мільйонової та майна організації!

✝

Посмертні Згадки

Дмитро ПОНА, член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 353 УНСоюзу в Ню Брунсвик, Ню Джерзі, помер 6-го березня 1960 р., в шпиталі, по короткій недузі серця, на 58-му році життя. Покійний походив з села Млини, пов. Яворів, Зах. Україна. До Т-ва і УНСоюзу вступив 1956 р. Полишив у смутку доньку зам. Ткачук та 2 внуків, як також с членами УНСоюзу. Панахида по Покійнім — в середу, 9-го березня 1960, в год. 7:30 веч., в похоронім заведенні Gowen Funeral Home, при 233 Somerset St. в Ню Брунсвику, а похорон відбудеться в четвер, 10-го березня, в год. 9:00 рано, до української кат. церкви, де Заупокійну Службу Божу відправить о. В. Таньчак. Покійного похоронять на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Ню Брунсвику, НД Дж. — В. Й. П. Н. Васильок, секр.

Олена САВЧИН, — членкиня Т-ва „Січ", Відд. 170 УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н. Дж., померла 26-го лютого 1960 року, на 69-му році життя. Покійна походила із села Бистриці, пов. Станиславів. Покійна полишила у смутку 4 доньки, 3 синів, 10 внуків та 6 правнуків. Похорон відбувся з католицької церкви св. ап. Петра і Павла, на вічний спочинок на Голі Нейм. — В. Й. П.!
І. Грабар, секр.

Марія КІРВАНИЧ, — довголітня членкиня Б-ва св. Юрія, Відд. 239 УНСоюзу в Філаделфії, Па., померла 3-го березня 1960 р., по довгій і тяжкій недузі. Покійна прибула до Америки із Карпатської України 1920 р. Полишила у великому смутку чоловіка, сина та доньку. Похорон відбувся в понеділок, 7-го березня 1960 р., з греко-кат. церкви св. Духа, при 24 Wolf St. So. Philadelphia, на цвинтар Св. Хреста. — В. Й. П.!
Управа Братства

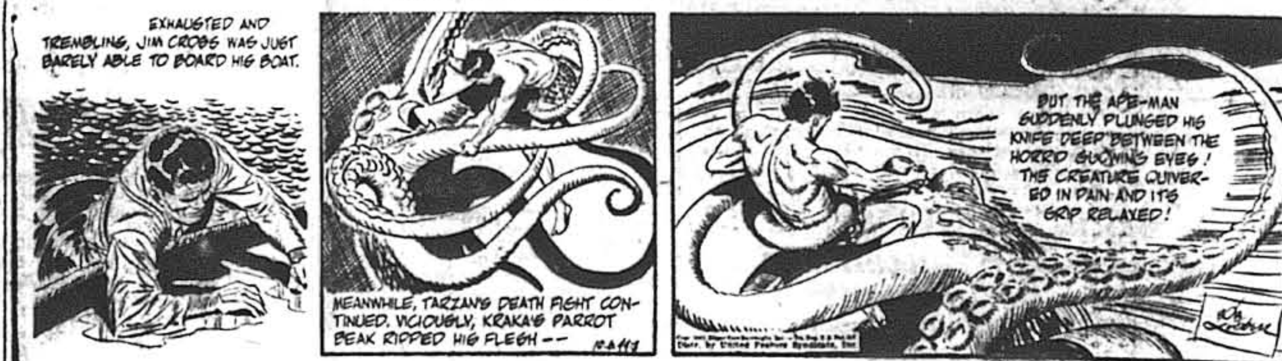
РОЗШУКИ

Михайло Скоцин, с. Миколи пошукує брата ОСИПА СКОНЦИН, з села Терка, пов. Лісько. 1908 року виїхав він до Америки, у Пітсбург. Дві його сестри виїхали також до Америки в 1910 р. Відомості просяться передати на адресу:
Iwan KORACH
6928 Edward Street
Detroit 10, Mich., USA

МИКОЛУ ВАСИЛЕВИЧА БОГОСЛАВЦЯ, нар. 25. XII. 1925 р., в селі Задріку к/В. Солотвинського р-ну, Станиславської области, пошукують його Батько і Мати зі сином. Хто знає би про нього, або він сам, прошу голоситися на адресу:
Iwan KOBZEJ
115 W. Hyde Park Avenue
St. Joseph, Mo., USA
Заграничні часописи просяться передрукувати.

Зенон КУЧЕР, син Юрія з Рудна, пошукує брата МИХАЙЛА, і просить заграничні видавництва про передрук. Інформації слати на мою адресу:
В. ДИМТРОВИЧ
2348 Professor Street
Cleveland 13, Ohio

ТАРЗАН, ч. 4418. Фатальний удар ножем.

Дрижачи з перетоми Джим Кросс заледве вспів доплисти до човна.

Тим часом Тарзанова боротьба на смерть і життя продовжувалася. Хижий, немов у папуги Кракасів дзьоб, роздирав Тарзанове тіло...

Але мавполюд вгалив свій ніж глибоко між сліпучі очі! Потвора заворушилася в болі і її стиск ослабнув!